

Statsministerens tale på skogsarbeiderdagene i Trysil
søndag 7. august 1977.

Det er en glede for meg å være til stede her i dag og hilse Skogsarbeiderdagene 1977 i Trysil fra Regjeringen. Det som har vært vist disse tre dagene her i Trysil, har vært imponerende. Det er prisverdig at ei bygd har tatt på seg et slikt arrangement. Jeg håper at tilsvarende dager blir arrangert også i framtida. Vi trenger det. Ikke bare skogsarbeiderne, ikke bare denne bygda - men hele landet vårt. Den kulturmønstring vi har vært vitne til her bør ikke bli noe engangsforetak. Slike tilstelninger trenger vi også i åra som kommer.

Kultur er et ord som brukes ofte. Vi har lett for å

- 2 -

knytte ordet til konsertsalen, til teatret, til operaen. Kultur er imidlertid ikke bare dette. Kultur er alt det vi mennesker har skapt. Til dette hører også det som skogsarbeideren har skapt. Skogsarbeiderens virke - i arbeid og fest - har bidratt til å skape det miljø vi finner i denne bygda, og andre skogsbygder i landet vårt. Hans arbeid og hans slit har vært et viktig bidrag til den utvikling som vi har gjennomgått.

Hardt slit og urimelige arbeidsforhold var utgangspunktet for skogsarbeidernes innsats for fellesskap og organisasjon.

I dette fylket og andre steder la de grunnlaget for arbeiderbevegelsens sterke stilling. Her utførte de en historisk gjerning.

Vi har vært gjennom en omstillingsfase i vårt

skogbruk. Gamle arbeidsmetoder er blitt borte og nye er kommet. Med de gamle arbeidsmetodene blir også tradisjonene borte, og vi står i fare for å miste eller glemme noe av vår kultur. For hele landet vårt har skogen i lange perioder bidratt til økonomisk oppblomstring. Den kultur som ble skapt må ikke gå tapt, men bringes videre til nye slekter. Kommende slekter vil bli fattigere dersom vi glemte å ta vare på tradisjonene og holde dem i hevd. Derfor er det viktig at slike stevner som dette arrangeres. De som står bak er ikke bare kulturformidlere, de er også kulturbærere, i ordets egentlige forstand.

I sin daglige gjerning er kanskje ikke den enkelte skogsarbeider så opptatt av dette med tradisjoner. For ham er det hovedsaken å sikre seg et godt utkomme, en sikker arbeidsplass og en arbeidsplass som ikke ødelegger helse. Ennå er det vel slik at sosiale konflikter,

lediggang og nedslag i lønn huskes av skogsarbeiderne, selv om det hører fortiden til.

Regjeringen vil fortsatt gjøre sitt for å skape trygghet/^{også}for skogsarbeiderne. I langtidsprogrammet for årene 1978-81 går Regjeringen inn for å skape et mykere, et mer menneskevennlig samfunn. Krefter og penger vil bli satt inn for å gjøre arbeidsplassene sikrere, sunnere og mer meningsfylte. Dette er viktig, ikke minst for skogsarbeiderne, som er en yrkesgruppe som ennå er sterkt utsatt for sesongarbeid, arbeidsuhell og yrkessykdommer.

Skogbruket er en distriktsnæring. For bygdene utgjør skogbruket en viktig arbeidsplass og bidrar til å opprettholde bosettingen. Regjeringen har lagt opp til

en politikk som gjør at denne utviklingen ikke bare skal fortsette, men bli forsterket i åra som kommer.

I skogene våre/avvirkes det nå mellom 8 og 9 millioner kubikkmeter i året. I sitt langtidsprogram går Regjeringen inn for at avvirkingen skal økes gradvis slik at den i 1990 ligger på mellom 10 og 11 millioner kubikkmeter i året. Fra 1990 vil vi dermed få en avvirking som ligger 2 millioner kubikkmeter over det vi har i dag. En bedre utnyttning av ressursene gjør det mulig å øke hogstkvantumet. Derved sikrer vi også at eldre, hogstmoden skog blir utnyttet. Økt avvirking er viktig for å sikre virkestilgangen til treforedlingsindustrien og til sagbrukene. Etter hvert som det blir vanskeligere å skaffe virke i utlandet er ikke dette minst viktig.

For distriktene er det viktig at denne økningen for

en stor del skal skje i næringssvake distrikter. I slike distrikter er det ofte hogstmoden skog som ligger i vanskelig terreng, eller slik til at lange transporter til nå har gjort at dette tømmeret ikke har vært konkurransedyktig. Regjeringen mener imidlertid at også disse ressursene må utnyttes. Derfor har Regjeringen gått inn for å gi tilskudd til skogsdrift i det vi kaller vanskelig terreng, og å innføre en transportstøtte for å få dette virket fram til industribedriftene. Landbruksdepartementet har fastsatt nærmere/for disse to tilskuddene, og reglene begynte å virke 1. august. For den driftssesongen som nå innledes har Regjeringen regnet med 14 millioner kroner i tilskudd til langtransport av tømmer og til drift i vanskelig terreng. Disse virkemidlene, sammen med andre,

økt innsats for skogsvegbygging og skogkultur, skal bidra til at vi i 1990 har fått avvirkingen opp på det nivå som langtidsprogrammet har antydnet.

Vi har de siste åra også innen skogbruket opplevd en rivende teknisk utvikling. Store kviste- og kappemaskiner er utviklet og vil kunne overta arbeidsoppgaver skogsarbeiderne tradisjonelt har utført. I Norge er slike maskiner tatt i bruk i meget beskjeden grad. Mange, både på skogsarbeidersiden og på skogseiersiden, har stilt seg kritisk til anskaffelse av disse maskinene. Selv om kjøp av slike maskiner kan være bedriftsøkonomisk forsvarlig, er det ikke dermed sagt at det er samfunnsøkonomisk riktig å satse på dem. Vi har i dag liten oversikt over hvilken virkning slike maskiner kan ha for skogsarbeiderne og for landbruket.

Ved Norges Landbrukshøgskole drives det nå forskning for å finne ut av dette. Inntil vi vet mer, og for å hindre investeringer i dag som binder oss for mange år framover, hadde landbruksminister Øksnes tidlig i juni et møte med skogeierne, med skogbrukets arbeidsgiverforening og med skog- og landarbeiderforbundet. På møtet henstilte landbruksministeren til skogeierne om å være tilbakeholdne med kjøp av kostbare og avanserte skogsmaskiner. Skogeierne sa på møtet at de vil vise forsiktighet i tida framover, og at de vil ta spørsmålet opp på bred basis i sine organisasjoner. Jeg går ut fra at dette er gjort, og jeg går også ut fra at skogeierne og deres organisasjoner lojalt vil slutte opp om den henstillingen landbruksministeren kom med.

Under disse skogsarbeiderdagene har dere vært vitne til fløtere som har boltret seg på tømmerstokkene som sirkusartisten på den slake line. For disse fløterne er dette blitt en lek, rent artisteri. Opp gjennom tidene var det nødvendig for fløterne å lære seg disse knepene for å kunne utføre jobben sin. Vi vet jo at det en gang i blant ble en lek med døden. I dag er det ikke mye fløting igjen i elvene våre, bare i noen få vassdrag er det fortsatt fløting igjen. Mens fløtingen i 1964/65 utgjorde 30 % av tømmertransporten, er den i dag sunket til 10 %.

I 1964/65 ble 60 % av tømmeret fraktet på bil, i dag omkring 80 %.

Landbruksdepartementet vil om kort tid nedsette et utvalg som skal vurdere tømmerfløtingen i Norge. De konklusjoner utvalget kommer med må ikke bare inneholde hva

den enkelte bedrift er tjent med, men hva samfunnet er tjent med. Med dette som bakgrunn vil en bedre kunne vurdere fløtingens framtid.

Gjennom å prøve og feile lærte fløterne seg å mestre uvillige tømmerstokker i det våte element. Opp gjennom åra har det vel også vært slik at det er gjennom prøving og feiling skogsarbeiderne har lært seg sitt yrke. Få yrkesgrupper har hatt så svake muligheter for yrkesutdanning som skogsarbeiderne. Jeg vil tro at vi i tida framover må søke å endre på dette.

Skogsarbeideryrket er et krevende yrke, og med hensyn til yrkesskader er det ennå et farlig yrke. For å gi framtidens skogsarbeidere et godt yrkesgrunnlag,

og for å få ulykkestallene ned må vi nå satse på skolering. Kapasiteten ved yrkesskolene for skogsarbeiderne blir i dag utnyttet fullt ut. Men den to-årige skogutdanning funksjonerer ofte som forskole for høyere utdanning eller for instruktører. Dette er verdifullt nok. Men det kan ikke herske tvil om at det også er behov for å kunne gi fagopplæring til framtidige skogsarbeidere. Norsk Skog- og Landarbeiderforbund og Skogbrukets Arbeidsgiverforening har i sitt avtaleforhold innført fagarbeiderstatus med utgangspunkt i ettårig grunnkurs og ett års praksis. Dette er et positivt tiltak. En økt stimulering til yrkesutdanning og et bedre arbeidsmiljø vil ha stor betydning for utviklingen i skogbruksnæringen i åra framover. Dette må gjøres også fordi vi nå vil trenge en forholdsvis stor rekruttering til skogsarbeideryrket. Gjennomsnittsalderen for skogsarbeiderne i dag er høyere enn

i industrien, og skogbruket har få yrkesutøvere under 25 år og mange over 60 år. Vi vet at bare en mindre del av skogsarbeiderne har fått yrkesopplæring, og de fleste har bare kortvarige kurs på fra mellom 1 og 8 uker. Kapasiteten ved yrkesskolene bør derfor økes de nærmeste åra, slik at skogbrukets behov kan dekkes med kvalifisert arbeidskraft og slik at de unge gis en mulighet til å kvalifisere seg for skogsarbeidet.

Avgjørende for dem som har sitt arbeid i skogen, og dem som satser sin framtid der, er at avsetningsforholdene for virket er tilfredsstillende. Gode avsetningsforhold gir en sikker økonomi og dermed trygge arbeidsforhold. Også skogbruket har vært med i Regjeringens motkonjunkturpolitikk. Som et ledd i den økonomiske politikken, og for å sikre

virkesavsetningen, har Regjeringen det siste året bevilget penger til lagerstøtte til treforedlingsindustrien. I dag ser Regjeringen noe lysere på utsiktene for treforedlingsindustrien og støtten er nå halvert. For 1976 og 1977 vil det ialt til treforedlingsindustrien bli utbetalt ca. 50 millioner kroner i lagerstøtte. Det skulle være unødvendig her å påpeke den betydning disse pengene har hatt for å holde sysselsettingen i skogen oppe.

Også på sikt er det av avgjørende betydning at avsetningen holdes oppe, det er det som best kan bidra til at sysselsettingen blir stabil. Men dersom vi skal få en stabil avvirkning i skogen, må vi også gjøre noe med prissettelsen på tømmeret. Ofte har vi opplevd at prissettelsen har kommet så seint på høsten at mange skogeiere ikke har satt i gang drift på grunn av usikkerheten.

Slike prisløse perioder er uheldig, og vi bør søke å unngå dem i framtida. Dette er noe av bakgrunnen for at Regjeringen nå har nedsatt et utvalg som skal se på dette problemet.

Skogen er en fornybar ressurs, men også en ressurs som må skjøttes godt dersom produksjonsmulighetene skal utnyttes. I åra framover blir det ikke bare avvirkning i skogen som blir en viktig oppgave for skogsarbeiderne, også skjøtsel og pleie av skogen blir fortsatt som hittil viktig. Gjennom riktig pleie er vi med på å gi også våre etterkommere en større og bedre ressurs de kan utnytte og ha glede av. Skogsarbeid er et krevende fagarbeid. Skogsarbeideren vil i stigende grad måtte bli en fagarbeider

som kan utføre arbeid og ha kunnskap og praktisk innsikt i alle sider av produksjonsprosessen, som planting, ungskogpleie, tynning, hogst og framkjøring.

Dette vil måtte få sin betydning for vurderingen av skogsarbeideryrket, økonomisk og sosialt.

For skogsarbeideren har det alltid vært en tradisjon å ta godt vare på skogen, han har forvaltet ressursene fornuftig. Arbeidsmetoder kan veksle, nytt utstyr kan komme. Jeg tror imidlertid at nettopp denne tradisjonen vil den norske skogsarbeideren alltid ta vare på.